

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sapientissima Dei Mvndvm Regentis Gvbernatio; Ex qua
pendent, quæ vulgò in Casv, Fortvna, Fato, Esse Pvtantvr**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

§. 4. Nomen & Numen fortuna vnde ortu[m], & à quibus oppugnatu[m]?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52314)

Plinius
lib. 2.

Plinius, omnibusq; horis, omnium vocibus *Fortuna* sola inuocatur, una nominatur, una accusatur, una agitur rea, una cogitatur, sola laudatur, sola arguitur, & cum conuicijs colitur: volubilis, à plerisque verò, & ceca etiam existimata, vaga, inconstans, incerta, varia, indignorum faulrix. Huic omnia expensa, huic omnia feruntur accepta, & in tota ratione mortalium sola utramq; paginam facit; adeoq; obnoxia sumus sortis, ut fors ipsa pro Dea sit. Nisi quòd *Fortunum* Deum à Philosophis quibusdam dictum, quam vulgus *Fortunam* nominat, Lactantius & Arnobius referunt, & refellunt. Parum enim refert, virum, an foeminam esse fingas, si mentiaris.

Lactant.
l. 3. c. 28.
& 29. Ar-
nob. lib. 3.

§. IV.

Nomen & Numen Fortune unde ortum, & à quibus oppugnatum?

S. Augu-
stin. lib. 1.
Retract.
cap. 1.

S. Augustinus, quia ipsius tempore multæ adhuc supererant reliquæ Gentilium *Fortunam* pro Dea habentium, ne illis daretur occasio errandi, aut superstitione eorum, auctoritate ipsius, confirmata videretur, etiam quòd nomen *Fortuna*, licet bono veròque sensu, usurpârit, seipsum reprehendit. Refert ergo plurimum, ad diuinæ Prouidentia laudes redintegrandas; erroremque, plus, quam

quàm vulgò putatur, perniciosum rudi populo eripiendum, vt ostendamus, nec *Casum* pro Deo, nec pro Dea *Fortunam*, sed, in vtrisque, Deum verum rebus humanis omnibus dominantem esse agnoscendum. Veteres enim, quia latentes antea, subitoque erumpentes inexpectatos euentus animaduverterunt, quorum causam cum ignorarēt, nec tamē nullam esse, sibi persuaderent, occultum quoddam Numen esse, à quo ij prouenirent, id est, *Fortunam* statuerunt, ipso Cicerone dicente: *Ignoratio rerum atq; causarum Fortuna nomen induxit.* Testatur

Nicephorus, nonnullos Græcos Philosophos pugnauisse *præstantibus libris aduersus Epicuri sectatores*, *Fortunæq; cultores.* quod & Paulinus fecit epist. ad Iouium, & S. Hieronymus in cap. 65. Isaia, ad illud: *Ponitis Fortunæ mensam*, alijque.

Niceph.
l. 10. hist
Eccles.
cap. 26.

§. V.

*Lactantij de Fortunæ assertoribus
sententia.*

Egregiè Lactantius hanc superstitionem, vnà cum origine sua, attingens, antiquos stultos potiùs, quàm sapientes perstringit, his verbis: *Non dissimili errore credunt, esse Fortunam, quasi Deam quandam res humanas*

Lactant.
lib. 3. diuinar. Institut. c. 27.